

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

НАУКОВИЙ ВІСНИК
МУКАЧІВСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ

СЕРІЯ «ЕКОНОМІКА»

Збірник наукових праць

Випуск 1(13) 2020

МУКАЧЕВО
2020

Видання Мукачівського державного університету

Науковий вісник Мукачівського
державного університету.
Серія «Економіка»
Випуск 1(13) 2020 рік

Збірник наукових праць
Заснований у 2014 році

Збірник входить до переліку фахових видань у
галузі економічних наук
(Наказ Міністерства освіти і науки України
№ 1643 від 28.12.2019 р.)

Збірник представлено у 12 міжнародних
наукометричних базах даних, репозиторіях та
пошукових системах: Російський індекс
научного цитування (РИНЦ) (Росія),
Research Bible (Японія), Scientific Journal
Impact Factor (SJIF) (Марокко), CiteFactor
(США), Академія Google (США), InfoBase
Index (Індія), Index Copernicus (Польща),
Genamics JournalSeek, ACNP Catalogue
(Італія), DRJI (Індія), Academic Keys
(США), CNPIEC (CNPIE Link Service)
(Китай).

Рекомендовано до друку та поширення через
мережу Інтернет Вченою радою
Мукачівського державного університету,
протокол № 8 від 23.04.2020 р.

Рецензенти:

Готра В. В., д.е.н., професор
Хрущ Н. А., д.е.н., професор

Адреса редакції: 89600, Закарпатська обл.,
м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26
Мукачівський державний університет,
Редакція Наукового вісника МДУ,
тел. (03131) 2-11-09, (03131) 2-15-32,
e-mail: nvemsu@gmail.com
<https://www.msu.edu.ua/visn/>

Усі права захищені. Передрук і переклади
дозволяються лише зі згоди автора та
редакції. Редакція не завжди поділяє думку
автора й не відповідає за фактичні помилки,
яких він припустився.

Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія «Економіка»: зб. наук. пр. / Ред.
кол.: Черничко Т. В. (гол. ред.) та ін. – Мукачево: Вид-во МДУ, 2020. – Випуск 1(13). – 228 с.

Головний редактор

Черничко Тетяна Володимирівна – д.е.н.,
професор (Україна)

Заступник головного редактора

Проскура Володимир Федорович – д.е.н.,
професор (Україна)

Відповідальний секретар

Ігнатишин Марія Василівна – к.е.н., доцент
(Україна)

Редакційна колегія:

Буркинський Борис Володимирович – д.е.н.,
професор (Україна)

Гоблик Володимир Васильович – д.е.н.,
професор (Україна)

Даниленко Анатолій Іванович – д.е.н.,
професор (Україна)

Денінс Андріс – Doctor of Economix, професор
(Латвія)

Іщук Світлана Олексіївна – д.е.н., професор
(Україна)

Лендел Михайло Андрійович – д.е.н.,
професор (Україна)

Мікловда Василь Петрович – д.е.н., професор
(Україна)

Мікула Надія Анатоліївна – д.е.н., професор
(Україна)

Мілашовська Ольга Іванівна – д.е.н., професор
(Україна)

Папп Василь Васильович – д.е.н., професор
(Україна)

Пітюлич Михайло Іванович – д.е.н., професор
(Україна)

Реслер Марина Василівна – д.е.н., професор
(Україна)

Саксонова Світлана – Doctor of Economix,
професор (Латвія)

Стуглік Джоанна – Doctor of Economix,
професор (Польща)

Товканець Ганна Василівна – д.пед.н.,
професор (Україна)

Щербан Тетяна Дмитрівна – д.психол.н.,
професор (Україна)

Екабсоне Сандра – PhD, доцент (Латвія)

Ровт Алекс – к.е.н. (США)

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE

MUKACHEVO STATE UNIVERSITY

**SCIENTIFIC
BULLETIN
OF MUKACHEVO STATE
UNIVERSITY**

SERIES «ECONOMY»

Collected Works

Issue 1 (13) 2020

**MUKACHEVO
2020**

Publication of Mukachevo State University

Scientific Bulletin of Mukachevo State University. Series «Economy»
Issue 1(13) 2020

Collection of scientific papers
Founded in 2014

The collection is included in the list of professional publications in the field of economics (**Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine №1643 of 28.12.2019**)

From 2015 collection is presented at 12 international scientometric databases, repositories and scientific systems: Russian Science Citation Index (RSCI), Research Bible (Japan), Scientific Journal Impact Factor (SJIF) (Morocco), CiteFactor (USA), Google Academy (USA), InfoBase Index (India), Index Copernicus (Poland), Genamics JournalSeek, ACNP Catalog (Italy), DRJI (India), Academic Keys (USA), CNPIEC (CNPIE Link Service) (China).

Recommended for publication and distribution through Internet by Academic Council of Mukachevo State University, Minutes № 8 of 23.04.2020.

Reviewers:

Hotra V. V., Doctor of Economics, professor
Khrushch N. A., Doctor of Economics, professor

Editorial address: 89600, Transcarpathian region, Mukachevo, Uzhgorodska St, 26, Mukachevo State University, Editorial Scientific Bulletin of MSU, Tel. (03131) 02-11-09, e-mail: nvemsu@gmail.com <https://www.msu.edu.ua/visn/>

All rights reserved. Reprints and translations are permitted only with the consent of the author and publisher. Editors do not always agree with the opinion of the author and are not responsible for factual mistakes.

Editor in Chief

Chernychko Tetiana Volodymyrivna – Doctor of Economics, professor (Ukraine)

Deputy Editor

Proskura Volodymyr Fedorovych – Doctor of Economics, professor (Ukraine)

Executive Secretary

Ihnatyshyn Maria Vasylivna – Candidate of Economic sciences, associate professor (Ukraine)

Editorial board:

Burkyns'kyi Borys Volodymyrovych – Doctor of Economics, professor (Ukraine)

Hoblyk Volodymyr Vasylovych – Doctor of Economics, professor (Ukraine)

Danylenko Anatolii Ivanovych – Doctor of Economics, professor (Ukraine)

Denins Andris – Doctor of Economics, professor (Latvia)

Ishchuk Svitlana Oleksiivna – Doctor of Economics, professor (Ukraine)

Lendyel Mykhaylo Andriyovych – Doctor of Economics, professor (Ukraine)

Miklovda Vasylov Petrovych – Doctor of Economics, professor (Ukraine)

Mikula Nadiya Anatoliivna – Doctor of Economics, professor (Ukraine)

Milashovska Olga Ivanivna – Doctor of Economics, professor (Ukraine)

Papp Vasylov Vasylovych – Doctor of Economics, professor (Ukraine)

Pityulych Mykhaylo Ivanovych – Doctor of Economics, professor (Ukraine)

Resler Maryna Vasylivna – Doctor of Economics, professor (Ukraine)

Saksonova Svitlana – Doctor of Economics, Professor (Latvia)

Stuhlik Joanna – Doctor of Economics, professor (Poland)

Tovkanets Hanna Vasylivna – Doctor of Pedagogical Sciences, professor (Ukraine)

Scherban Tetiana Dmytrivna – Doctor of Psychology, professor (Ukraine)

Dzhekabson Sandra – PhD, associate professor (Latvia)

Rovt Alex – Candidate of Economic sciences. (USA)

ЗМІСТ

Економіка та управління національним господарством

<i>Буй Ю. В.</i> ПРО ІНСТИТУЦІОНАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНИХ ІННОВАЦІЙ В УМОВАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ	11
<i>Гринчишин І.М.</i> ЕВОЛЮЦІЯ ТЕОРІЙ ДОБРОБУТУ У ПОСТУЛАТАХ ЕКОНОМІЧНИХ ШКІЛ ТА КОНЦЕПЦІЙ	17
<i>Ищук С. О., Созанський Л.Й.</i> ІМПОРТОЗАЛЕЖНІСТЬ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ І ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ	23
<i>Кучер Л. Р., Замрій О. М.</i> РОЛЬ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОЇ ОСОБИСТОСТІ МЕНЕДЖЕРА В УПРАВЛІННІ	32
<i>Пенькова О. Г., Харенко А. О., Цимбалюк Ю. А.</i> ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ РИНКУ КРУП'ЯНИХ ВИРОБІВ В УКРАЇНІ	38
<i>Пітюлич М. І., Гоблик В. В.</i> СИСТЕМНИЙ ПІДХІД ДО АНАЛІЗУ СУТНОСТІ МІГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ	45
<i>Пугачевська К. С.</i> ТОРГОВЕЛЬНІ ОБМЕЖЕННЯ В КОНТЕКСТІ ЗОВНІШНЬОТОРГОВЕЛЬНОЇ ЛІБЕРАЛІЗАЦІЇ	51
<i>Редько К. Ю., Фурс О. С.</i> СУЧАСНИЙ СТАН ТА СВІТОВІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ «ЗЕЛЕНОЇ ЕНЕРГЕТИКИ»	55
<i>Рубіш М. А., Чорій М. В., Зеленська Л. В.</i> ГАСТРОНОМІЧНИЙ ТУРИЗМ ЯК ЗАСІБ АКТИВІЗАЦІЇ ТУРИСТИЧНИХ ДЕСТИНАЦІЙ	61
<i>Черничко Т. В., Ігнатишин М. В.</i> АНАЛІЗ ЗАХОДІВ З ПІДТРИМКИ ЕКОНОМІКИ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ COVID-19	67
<i>Чорна Н. М.</i> ТУРИСТИЧНИЙ РИНОК УКРАЇНИ: СТАН ТА ТЕНДЕНЦІЇ ФУНКЦІОНУВАННЯ КРИЗЬ ПРИЗМУ ДІЯЛЬНОСТІ ТУРИСТИЧНИХ ПІДПРИЄМСТВ	73

Економіка та управління підприємствами

<i>Жигуц Ю. Ю., Лазар В. Ф., Хом'як Б. Я.</i> ОСОБЛИВОСТІ ВИЗНАЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО ЕФЕКТУ ВІД ВИКОРИСТАННЯ ПРОГРЕСИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ЛИВАРНЬОМУ ВИРОБНИЦТВІ	80
<i>Задорожнюк Н. О., Малиш І. О., Мінесєва Я. Д.</i> СПЕЦИФІКА МАРКЕТИНГУ ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ГАЛУЗІ	86
<i>Копчикова І. В.</i> ОСОБЛИВОСТІ ДЕФІНІЦІЇ «ОПЕРАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ТОРГОВЕЛЬНИХ МЕРЕЖ»	92
<i>Королович О. О., Реслер М. В., Пігош В. А.</i> КОРПОРАТИВНЕ ПРАВО ТА КОРПОРАТИВНА КУЛЬТУРА ЯК ЗАСОБИ ВПЛИВУ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ РОБОТИ КОРПОРАЦІЙ	97
<i>Пігош В. А.</i> КОДЕКС КОРПОРАТИВНОЇ ЕТИКИ ЯК ІНСТРУМЕНТ РОЗВИТКУ ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВ	104
<i>Пугачевська К. Й., Гомба А. В., Смочко В. Ю.</i> КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ КОРПОРАТИВНИХ ІНТЕГРОВАНИХ СТРУКТУР	108
<i>Пугачевська К. Й., Гомба М. В.</i> ГЕНЕЗИС СУТНОСТІ КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ ПІДПРИЄМСТВА	113
<i>Товканець Г. В.</i> НАУКОВО-ДОСЛІДНА ДІЯЛЬНІСТЬ У РОЗВИТКУ ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ СУЧАСНОГО ФАХІВЦЯ В УМОВАХ СОЦІАЛІЗАЦІЇ	118
<i>Урусова З. П., Зубачова В. І.</i> ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНИХ СТАНДАРТІВ БІЗНЕСУ В КОНТЕКСТІ РЕСТРУКТУРИЗАЦІЇ КОРПОРАТИВНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ	123

ОСОБЛИВОСТІ ДЕФІНІЦІЇ «ОПЕРАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ТОРГОВЕЛЬНИХ МЕРЕЖ»

Від формування ефективних стратегічних цілей та удосконалення операційної діяльності залежить оптимізація шляхів виробництва, планування розробки нових продуктів, зміна собівартості продукції, планування та прогнозування обсягів збуту. Впровадження новітніх напрямів операційної діяльності – це ефективний стратегічний розвиток. Актуальність теми дослідження обумовлена розвитком сучасних форматів торгівлі та необхідністю впровадження нових рішень щодо управління операційною діяльністю, в частині підвищення результативності та якості виконання основних функцій управління – планування, організація, керівництво і контроль. Галузь роздрібною торгівлі знаходиться в постійному процесі трансформації. Науковці-економісти не можуть стверджувати наскільки будуть користуватись попитом нові формати. Визначення механізму функціонування торговельних мереж в Україні це не стало предметом широкого наукового дослідження, що негативно позначається на практиці їх функціонування. У статті піднімається актуальність поняття операційної діяльності торговельних мереж як економічної категорії. Розглянуто сутність операційної діяльності ритейлу. Метою статті є дослідження поняття та уточненні економічної категорії «операційна діяльність торговельної мережі». Основним завданням є вивчення сутності і складових операційної діяльності ритейлу, а також розробка шляхів оптимізації управління операційною діяльністю, основними з яких є грамотно побудовані логістичні схеми, електронні канали продажів, організація фуд-холів та фуд-кортів, діджиталізація і персоналізація, побудова омніканальної комунікації торгових мереж і споживача, використання великих даних для поліпшення клієнтського сервісу. На основі використання загальноекономічних методів дослідження проаналізовано та систематизовано підходи науковців щодо трактування поняття «операційна діяльність». Наукова новизна дослідження полягає в уточненні сутності та виокремленні найважливіших характеристик операційної діяльності ритейлу України. Практична значущість полягає в обґрунтуванні основних складових операційної діяльності ритейлерської мережі. На підставі проведеного дослідження визначено, що операційна діяльність в процесі фінансово-господарської діяльності займає базове місце, оскільки є основною засадою для стимулювання підприємницької активності.

Ключові слова: засоби операційної діяльності, об'єкти операційної діяльності, операційна діяльність, складові операційної діяльності, торговельна мережа.

ВСТУП

Постановка проблеми. Консолідації роздрібних компаній та зростання масштабів діяльності торговельних мереж є загальною тенденцією укрупнення бізнесу, що підвищує значення торговельних мереж як основного замовника в каналах розподілу.

Ритейл здійснює тиск на промислових виробників і обирає лише той асортимент товарів, який вигідно продавати саме йому. В останнє десятиріччя значно збільшився перелік виробничих підприємств, які в різних організаційних формах підпорядковуються конкретним торговельним мережам. Такі підприємства виготовляють продукцію не під власними торговими марками, а під брендом визначеної мережі. Оскільки власні бренди компаній роздрібною торгівлі завойовують все більш сильні позиції на ринку, ці компанії отримали можливість впливати на процес розробки нових продуктів. Тобто підприємства торгівлі перетворилися на силу, що формує споживчий попит і впливає на купівельну поведінку споживачів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Наукові праці вітчизняних дослідників висвітлюють питання, що стосуються поняття та етапів операційної діяльності роздрібних торговельних підприємств. В даній сфері проводили дослідження такі науковці, як

А. Ансофф, О. Бакунов, П. Белінський, А. Бланк, Г. Капінос, Є. Мних, М. Х. Мескон, В. Селютін, М. Тарасюк, А. Чандлер та інші. Кожна окрема галузь економіки має свої специфічні особливості, які обумовлюють необхідність вдосконалення понять та категорій по відношенню саме до неї. Це стосується і діяльності сучасних форматів торгівлі.

Мета статті (постановка завдання). Метою статті є дослідження змісту та уточнення категорії «операційна діяльність торговельної мережі». Основним завданням є вивчення поняття «операційна діяльність», як економічної категорії та визначення основних пріоритетів удосконалення управління операційною діяльністю в умовах розвитку сучасних форматів торгівлі.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

За останні десятиліття галузь роздрібною торгівлі стала більш концентрованою, доля роздрібних торговельних гігантів значно збільшилася. Структура ринку в Україні, в результаті динамічних перетворень економіки, зазнає суттєвих змін. Частка на вітчизняному ринку великих торговельних мереж невелика порівняно з об'ємами ринків, що захоплені провідними мережами у європейських країнах.

Передумовою подальших теоретичних пошуків

щодо такого поняття, як «операційна діяльність», є визначення сутнісних характеристик та пошук шляхів удосконалення управління операційною діяльністю торговельних мереж в конкурентних умовах господарювання. Варто відзначити, що така потреба обумовлена відсутністю аналізу та досліджень даного поняття, а тому, існує потреба у подальших наукових пошуках.

Вивчення поняття «операційна діяльність», дослідження його в умовах розвитку сучасних форматів торгівлі, має ключове значення. Важливою складовою аналізу стану та перспектив впровадження нових рішень операційної діяльності є вивчення її змісту та основних характеристик в конкурентних умовах.

Чинне законодавство містить два основних трактування поняття «операційна діяльність». Згідно з МСБО 7 «Звіт про рух грошових коштів», операційна діяльність – це основна діяльність суб'єкта господарювання, яка приносить дохід, а також інші види діяльності, які не є інвестиційною або фінансовою діяльністю [6]. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» надає таке визначення поняття «операційна діяльність» – це основна діяльність підприємства, а також інші види діяльності, які не є інвестиційною чи фінансовою діяльністю [7].

Ці тлумачення – найбільш загальні і не визначають операційні функції в системі операційної діяльності. У найбільш значимих працях з дослідження сутнісних характеристик операційної діяльності, опублікованих провідними зарубіжними і вітчизняними дослідниками, зміст та трактування операційної діяльності мають різну інтерпретацію.

Дослідивши визначення А. Ансоффа та А. Чандлера [1, 8], можна визначити, що операційна діяльність розглядається автором як складова довгострокової стратегії розвитку торговельного підприємства. При цьому науковці не наголошують на її важливості, оскільки досягнення цілей в майбутньому є першочерговим відносно фінансових результатів в поточному періоді. На думку М. Мескона [5], в структурі операційної діяльності доцільно виокремити ще функції менеджменту, маркетингу, фінансів, персоналу та технічну. Д. Лозовицький [4] зазначає, що операційна діяльність в більшості визначається результатами фінансово-господарської діяльності підприємства, тому, вимагає доповнення шляхом включення до її складу фінансових аспектів. Наведені трактування не визначають конкретних видів діяльності або господарських процесів, які включаються до складу операційної діяльності. Тому, на нашу думку, доцільним є уточнення та більш коректне трактування поняття «операційна діяльність».

Аналіз наукових джерел підтверджує, що сутність категорії «операційна діяльність» були висвітлені у багатьох працях як зарубіжних так і вітчизняних економістів-дослідників. Трактують поняття «операційна діяльність» Г. Капіносом та І. Бабій [1], як «...діяльність, яка здійснюється в рамках операційної системи з метою створення будь-якої корисності шляхом перетворення входів (ресурсів) у виходи» є найбільш точним і, на нашу думку, заслуговує уваги в контексті дослідження операційної діяльності сучасних торговельних мереж.

До складу входів і виходів операційної діяльності торговельного підприємства належать елементи, представлені в порівняльній таблиці 1.

Таблиця 1

Порівняльна таблиця інформації щодо операційної діяльності торговельного підприємства та торговельної мережі

Входи операційної діяльності		Виходи операційної діяльності	
Роздрібні торговельні підприємства	Торговельні мережі	Роздрібні торговельні підприємства	Торговельні мережі
1. Об'єкти операційної діяльності, на які спрямовані зусилля системи в процесі трансформації		1. Основні	
а) товари; б) клієнти; в) власність клієнтів	а) товари; б) товарні запаси, сировина і матеріали; в) готова продукція; в) клієнти; г) власність клієнтів	а) клієнт, стан якого було піддано змінам (задоволення потреби); б) власність клієнта, що була піддана змінам	а) готова продукція, напівфабрикати; б) клієнт, стан якого було піддано змінам (задоволення потреби); в) власність клієнта, що була піддана змінам
2. Засоби операційної діяльності		2. Другорядні	
торговельне обладнання	а) торговельне обладнання; б) обладнання для приготування та зберігання готової продукції та напівфабрикатів	а) матеріальні; б) енергетичні; в) інформаційні	а) матеріальні; б) енергетичні; в) інформаційні
3. Персонал			
торговельний (продавець, касир, консультант)	а) торговельний (консультант, касир) б) технологи з приготування їжі, кухарі		

Порівняльна характеристика операційної діяльності роздрібних торговельних підприємств і

сучасної торговельної мережі надає можливість виокремити відмінні риси між входами і виходами залежно від торговельного формату мережі.

Операційна діяльність мережі торговельних підприємств складається з ряду послідовно здійснюваних товарних операцій, склад яких залежить від торговельного формату магазину [3]. У контексті дослідження виділимо в системі операційної діяльності такі господарські операції, які за своєю природою є окремими процесами, але взаємопов'язаними між собою та являють єдину операційну функцію підприємства. Більшість сучасних торговельних

мереж, крім основних процесів господарської діяльності, що притаманні торговельним мережам (постачання, зберігання і реалізація), здійснюють виробництво напівфабрикатів та готової продукції, тобто торговельна діяльність перетинається з діяльністю ресторанного бізнесу, вважаємо доцільним доповнити операційну діяльність ритейлу процесами, що є характерними для закладів ресторанного господарства. Враховуючи підходи та особливості діяльності сучасних торговельних мереж, нами виділені основні етапи операційної діяльності, що характерні для сучасних торговельних мереж (рис. 1).

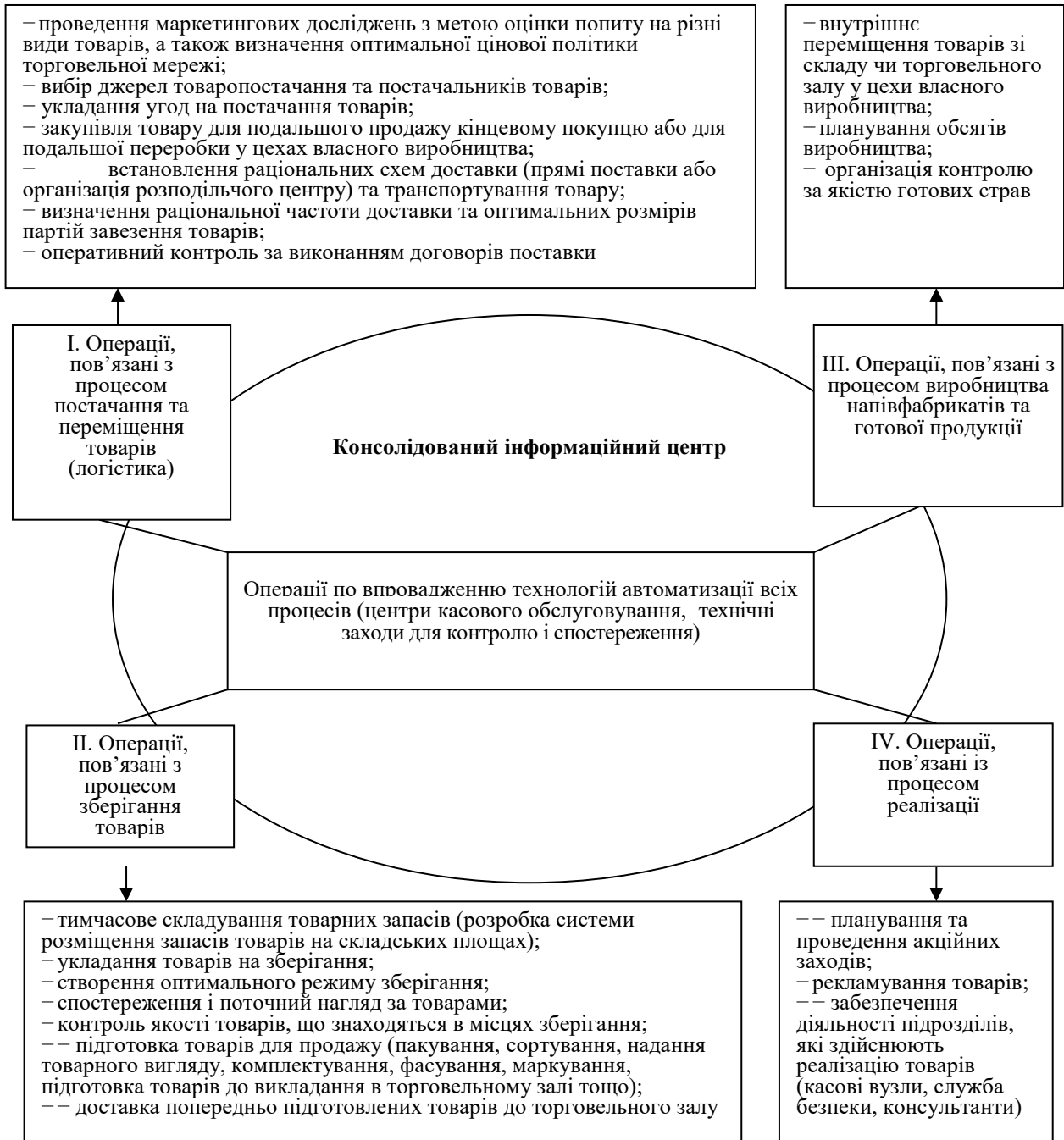

Рис. 1. Основні етапи здійснення операційної діяльності торговельної мережі

Розвиток ритейлу – динамічний позитивний процес для споживачів і серйозне випробування для виробників, так як в процесі завоювання частки ринку ритейлери набувають все більшого впливу на

підприємства-виробників. Постачальники в процесі співпраці з представниками ритейлу змушені постачати продукцію за зниженими цінами, впроваджувати різні дисконтні програми фінансувати

рекламні акції, виборювати право на заключення договорів постачання і реалізацію продукції у торговельній мережі. Здебільшого це виправдано, оскільки за рахунок масштабів реалізації, що здійснює ритейлерська мережа, постачальники мають достатній прибуток і не несуть втрат від зниженої відпускної ціни.

Отже, операційна діяльність роздрібною торговельною мережі являється складовою основної діяльності, яка відбувається в межах реалізації загальної стратегії розвитку ритейлерської мережі, сукупність взаємозалежних та взаємопов'язаних процедур, що пов'язані з використанням ресурсів, мають цінність для зовнішніх споживачів, та забезпечує отримання більшої частини доходів.

На сучасному етапі розвитку український ритейл відстає від європейських країн за товарооборотом на душу населення та за торговельними площами.

Але враховуючи високий потенціал мережевих підприємств України, можна стверджувати про подальший позитивний розвиток торговельної галузі. На даний момент, операційна діяльність ритейлу орієнтується на такі світові тренди як діджиталізація, персоналізація, побудова омніканальної комунікації мережі і споживача, використання великих масивів даних для покращення обслуговування клієнтів.

Особливістю операційної діяльності підприємств торговельної мережі є її циклічний характер, що впливає із закономірностей відтворювального процесу і ґрунтується на законах зміни форм капіталу.

Змістовні елементи операційної діяльності слід

доповнити процесами та операціями, що пов'язані із виробничо-технологічним базисом торговельного підприємства, та діями, що пов'язані із фінансовими, маркетинговими, збутовими, логістичними й іншими складовими.

ВИСНОВКИ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Подальші дослідження стану та розвитку торговельної галузі є головним завданням, так як отримана інформація в перспективі може бути використана при формуванні довгострокових стратегічних цілей торговельної мережі. Операційна діяльність в процесі фінансово-господарської діяльності займає базове місце, оскільки є основою для стимулювання підприємницької активності в динамічних умовах розвитку соціально орієнтованої економіки. Так, вже в найближчому майбутньому ритейлу доведеться працювати в умовах зростаючої конкуренції і необхідності підвищення ефективності операційної діяльності в умовах нестачі трудових ресурсів. Наразі для великих торговельних мереж електронні канали продажів досягають рентабельності. Це дає підстави вважати, що 15% від загальних продажів можуть відбуватися онлайн, як це і прогнозують світові аналітики. Перспективи подальших досліджень полягають в необхідності удосконалення процесу управління операційною діяльністю, перш за все в частині підвищення результативності та якості виконання основних функцій управління – планування, організація, керівництво і контроль.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Ансоф, А. Стратегическое управление: монография / А. Ансоф. – М.: Мир, 1990. – 484 с.
2. Капінос, Г. І. Операційний менеджмент / Г. І. Капінос, І. В. Бабій. – Київ: ЦУЛ, 2013. – 352 с.
3. Кудирко, О. М. Управління товарними операціями підприємств оптової торгівлі / Кудирко О.М. // Причорноморські економічні студії. – 2019. – Вип. 38. Част. 2. – С. 127-130.
4. Лозовицький, Д. С. Контролінг / Д. С. Лозовицький. – Львів: Вид-во ЛьвДУВС, 2012. – 310 с.
5. Мескон, М. Х. Основы менеджмента / М. Х. Мескон, М. Альберт, Ф. Хедоури. – М.: Дело, 1992. – 702 с.
6. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 7 «Звіт про рух грошових коштів» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_019.
7. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: наказ МФУ від 07.02.2013 № 73 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>.
8. Чандлер, А. Стратегия и структура / А. Чандлер. – М.: Мир, 1975. – 520 с.

REFERENCES

1. Ansoff, A. (1990). Strategicheskoe upravlenie [Strategic management]. Moscow: Mir [in Russian].
2. Kapinos, G. I., Babij, I. V. (2013). Operacijnyj menedzhment [Operational management]. Kyi'v: Centr uchbov. l-ry [in Ukrainian].
3. Kudyрко, O. M. (2019). Upravlinnja tovarnymy operacijamy pidpryjemstv optovoi' torgivli [Management of commodity operations of wholesale trade enterprises]. Prychornomors'ki ekonomichni studii', 38, 127-130 [in Ukrainian].
4. Lozovyc'kyj, D. S. (2012). Kontroling [Controlling]. Lviv: Vyd-vo L'vDUVS [in Ukrainian].
5. Meskon, M. H. Al'bert, M., Hedouri, F. (1992). Osnovy menedzhmenta [Fundamentals of management]. Moscow: Delo [in Russian].
6. Mizhnarodnyj standart buhgalters'kogo obliku 7 «Zvit pro ruh groshovyh koshtiv» [International Accounting Standard 7 «Statement of Cash Flows»]. (2012). Ofitsynny sayt Verkhovnoyi Rady Ukrayiny [Official website of the Verkhovna Rada of Ukraine]. Retrieved from https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_019 [in Ukrainian].
7. Nacional'ne polozhennja (standart) buhgalters'kogo obliku 1 «Zagal'ni vymogy do finansovoi' zvitnosti» [National Accounting Regulation (Standard) 1 «General Financial Reporting Requirements»]. (1993). Ofitsynny sayt Verkhovnoyi Rady Ukrayiny [Official website of the Verkhovna Rada of Ukraine]. Retrieved from

<http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13> [in Ukrainian].

8. Chandler, A. (1975). Strategija i struktura [Strategy and structure]. Moscow: Mir. [in Russian].

Копчикова Инна Викторовна. ОСОБЕННОСТИ ДЕФИНИЦИИ «ОПЕРАЦИОННАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ ТОРГОВЫХ СЕТЕЙ»

От формирования эффективных стратегических целей и усовершенствования операционной деятельности зависит оптимизация путей производства, планирование разработки новых продуктов, изменение себестоимости продукции, планирование и прогнозирование объемов сбыта. Внедрение новейших направлений операционной деятельности - это эффективное стратегическое развитие. Актуальность темы исследования обусловлена развитием современных форматов торговли и необходимостью внедрения новых решений по управлению операционной деятельностью, в части повышения результативности и качества выполнения основных функций управления - планирование, организация, руководство и контроль. Отрасль розничной торговли находится в постоянном процессе трансформации. Ученые-экономисты не могут утверждать насколько будут пользоваться спросом новые форматы. Определение механизма функционирования торговых сетей в Украине еще не стало предметом широкого научного исследования, что отрицательно сказывается на практике их функционирования. В статье поднимается актуальность понятия операционной деятельности торговых сетей как экономической категории. Рассмотрены сущность операционной деятельности ритейла. Целью статьи является исследование понятия и уточнение экономической категории «операционная деятельность торговой сети». Основной задачей является изучение сущности и составляющих операционной деятельности ритейла, а также разработка путей оптимизации управления операционной деятельностью, основными из которых являются грамотно построенные логистические схемы, электронные каналы продаж, организация фуд-холлов и фуд-корттов, диджитализация и персонализация, построение омниканальной коммуникации торговых сетей и потребителя, использование больших данных для улучшения клиентского сервиса. На основе использования общеэкономических методов исследования проанализированы и систематизированы подходы ученых к трактовке понятия «операционная деятельность». Научная новизна исследования заключается в уточнении сущности и выделении важнейших характеристик операционной деятельности ритейла Украины. Практическая значимость заключается в обосновании основных составляющих операционной деятельности торговой сети. На основании проведенного исследования определено, что операционная деятельность в процессе финансово-хозяйственной деятельности занимает базовое место, поскольку является основой для стимулирования развития предпринимательской активности.

Ключевые слова: средства операционной деятельности, объекты операционной деятельности, операционная деятельность, составляющие операционной деятельности, торговая сеть.

Korchykova Inna V. FEATURES OF THE DEFINITION «OPERATIONAL ACTIVITY OF TRADE NETWORKS»

From the formation of effective strategic goals and improvement of operational activities depends on the optimization of the production methods, planning the development of new products, changing the cost of production, planning and forecasting sales. The introduction of new areas of operational activity is an effective strategic development. The relevance of the research topic is due to the development of modern formats of trade and the need to implement new solutions for operational management, in terms of improving the effectiveness and quality of basic management functions – planning, organization, management and control. The retail industry is in a constant process of transformation. Economists cannot say how much the new formats will be in demand. Determining the mechanism of functioning of trade networks in Ukraine has not yet been the subject of extensive research, which has a negative impact on the practice of their operation. The article raises the relevance of the concept of operational activity of retail chains as an economic category. The essence of retail operations is considered. The purpose of the article is to study the concept and clarify the economic category «operational activities of the trade network». The main task is to study the nature and components of retail operations, as well as to develop ways to optimize operational management, the main of which are well-developed logistics schemes, electronic sales channels, organization of food halls and food courts, digitalization and personalization, construction of omnichannel communication networks and the consumer, the use of big data to improve customer service. Based on the use of general economic research methods, the approaches of scientists to the interpretation of the concept of "operational activity" are analyzed and systematized. The scientific novelty of the study is to clarify the essence and highlight the most important characteristics of the operational activities of retail in Ukraine. The practical significance lies in the substantiation of the main components of the operational activity of the trade network. Based on the study, it is determined that operating activities in the process of financial and economic activities occupy a basic place, as they are the basis for stimulating the development of entrepreneurial activity.

Keywords: means of operational activity, objects of operational activity, operational activity, components of operational activity, trade network.

Одержано 21.04.2020 р.